

8 december 1914

Van het westelijk oorlogsterrein.

Parijs, 7 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Onze aanvallen op de weinige loopgraven, die de Duitsers op de linkeroever van het IJzerkanaal nog bezet houden, worden voortgezet.

Van het overige front is niets nieuws te melden, behalve dat onze artillerie aanmerkelijk beter werkt dan die van de vijand.

Berlijn, 7 december. Van het westelijk oorlogsterrein zijn geen gebeurtenissen van betekenis te melden.

Onder de Duitse troepenverplaatsingen in Vlaanderen is, naar aan de Tijd wordt geseind, wel de opmerkelijkste, dat de meeste grensbezettingen en de infanterie van de verschillende etappen naar het front worden gestuurd, terwijl de grenzen en etappen worden bezet door cavalerie, welke thans aan het front weinig of niets meer kan doen, daar in dit stadium van de belegeringskrijg verkenningspatrouilles over het algemeen onnodig en onmogelijk zijn. De aan de grenzen liggende infanterie is met deze ruiling echter weinig ingenomen, zij bestond hoofdzakelijk uit mannen van middelbare leeftijd, tot de Landstorm behorende.

Een oorlogscorrespondent van de Daily Mail vertelt van de aanval, vrijdagochtend, door de Duitsers bij Pervijze op de Franse stellingen ondernomen. De Duitsers zijn met vlotten, waarop ze machinegeweren hadden geplaatst, het ondergelopen terrein overgestoken, terwijl infanteristen achter de vlotten aan door het water waadden, waarin ze soms tot hun hals wegzakten. Bijna hadden zij de Fransen overrompeld, maar een schildwacht, die eerst in de mening verkeerd had dat er vee door het water kwam

plassen, bemerkte bijtijds het gevaar en toen is er op de dijk een vreselijk bajonetgevecht geleverd, waarbij de meeste Duitsers, enige honderden volgens de correspondent, zijn omgekomen, terwijl slechts een klein troepje er in geslaagd is, weer over het water de eigen stellingen te bereiken.

Terzelfdertijd ongeveer is het hevig gevecht geleverd te Merkem, een mijl of 4 ten oosten van de weg die Veurne en Ieper verbindt, bij het zogenaamde veerhuis, een overblijfsel uit de dagen toen de brug over het IJzerkanaal er nog niet was. De Duitsers hadden het veerhuis versterkt. Daarentegen was de brug door geen van beide partijen bezet, en ze bleef ongeschonden, daar beide partijen hoopten er later nut van te kunnen hebben. Vrijdagochtend hebben de Fransen met 400 man vrijwilligers, waaronder 100 man Afrikaanse troepen, een aanval op het veerhuis gedaan van de zijde der brug. Onder een vreselijk vuur uit de machinegeweren stormden de Fransen de brug over. De Duitsers waren genoodzaakt zich in het veerhuis zelf terug te trekken, doch de deuren werden opengebroken, een verwoede worsteling volgde en tenslotte werden de Fransen meester van het huis. De Fransen beheersen nu de brug en kunnen ten allen tijde het kanaal over.

Berlingske Tidende van Kopenhagen verneemt uit Parijs, dat de Duitsers een nieuwe geweldige aanval voorbereiden, van de streek ten oosten van La Bassée uit tegen Atrecht gericht. Tegelijk zouden nieuwe maatregelen door hen getroffen worden tot verdediging van hun stellingen aan de Belgische kust. Ze hebben te Zeebrugge, Heist en Knokke stukken van 42 en van 28 centimeter opgesteld, om het tegen het zware geschut van de Engelse en Franse oorlogsschepen te kunnen opnemen. Ook brengen ze zwaar geschut in stelling tussen Brugge en de zee, om er de Engelse torpedojagers mee te bestoken.

Ook de Parijse uitgave van de New York Herald spreekt van een aanstaande krachtige aanval van de Duitsers. De Duitsers zouden daartoe in Vlaanderen hun beste troepen in groten getale terugtrekken

De Duitsers in Frankrijk en België.

Parijs, 7 december. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De Duitsers hebben Oostduinkerke, 4 km ten westen van Nieuwpoort, gebombardeerd.

Niets anders valt te vermelden.

Londen, 8 december. Aan de Daily News uit België:

Er is weer een ernstige strijd begonnen. De bondgenoten hebben vele strategische veranderingen gemaakt. De Engelsen hebben hun linies verkort. De toestand is geheel bevredigend. Versterkingen komen in de stellingen aan. De artillerie is versterkt. De linies zijn zo voorbereid, dat een voorwaartse beweging der Duitsers praktisch onmogelijk is.

Londen, 8 december. Aan de Daily Mail uit Noord-Frankrijk:

De Fransen hebben ten zuiden van Diksmuide aanmerkelijke vorderingen gemaakt. De weg naar Roeselare ligt nu voor hen open.

Londen, 8 december. Het bericht van de correspondent van de Daily Mail over de vorderingen van de Fransen ten zuiden van Diksmuide behelst, dat zij aan hun linkerkant gedekt waren door onder water gezet land en vlak ten oosten van de spoorweg Diksmuide-leper-Roeselare voorwaarts drongen.

Het wijken van de Duitsers in deze streek zou voor een deel veroorzaakt zijn door overstromingen en voor een deel door tegenslagen bij Zonnebeke. Tegelijk maakten, zegt dezelfde

correspondent, de sterke stelling van de Engelsen ten noordoosten van Armentières en de bedreiging met een voorwaartse beweging langs de Leie, waar de Duitse genisten echter druk bezig zijn, een wijziging van de Duitse linie onvermijdelijk. Doch de voornaamste oorzaak van het succes is te zoeken in de strategie der Fransen en ook hierin, dat door de onvergelykelijke veldartillerie enkele werkelijke successen zijn verkregen met minder verlies aan manschappen aan de zijde der bondgenoten dan aan die van de vijand.

Londen, 8 december. Aan de Daily Mail uit België:

De Duitsers lijden ongetwijfeld aan een vreselijke tyfusepidemie, die vooral in het noordelijke gedeelte van hun linies woedt.

De overstromingen in Vlaanderen hebben de bondgenoten bij meer dan één gelegenheid voordelen opgeleverd. De donderdag gemelde poging van de Duitsers om de IJzer met vloten over te steken is tussen Pervijze en Ramskapelle herhaald, onder ongeveer dezelfde omstandigheden, in de vroege uren van de morgen. De vijand tracht tegenwoordig om de een of andere reden bij slecht weer zijn aanvallen te ondernemen. De wind dreef de regen over de vlakten van Vlaanderen, toen de Belgen zeer vroeg een beweging onder de Duitsers opmerkten. Een veldbatterij werd spoedig in stelling gebracht en een machtig zoeklicht veegde met zijn schijnsel over de wateren. Drie grote motorboten, overvol met manschappen en voorzien van gevaarlijke, over de boeg stekende mitrailleurs, naderden en sleepten grote houten vloten achter zich aan, die dezelfde lasten droegen. De Duitsers hadden bijna het ondiepe water aan de kant der Fransen bereikt, toen het zoeklicht hen zichtbaar maakte. Bijna op hetzelfde ogenblik knalden de kanonnen hun waarschuwing uit. De artillerie was vlak bij de spoordijk gebracht, die in een rechte lijn van Ramskapelle naar Pervijze loopt.

De schootsafstand was slechts kort. Het doelwit werd onmiddellijk gevonden en het water rondom de vlotten en boten werd tot stoom verhit door de granaten. Twee van de motorboten werden getroffen en begonnen vol te lopen. De vlotten leden eveneens en gedurende enkele minuten was het een verschrikkelijke slachting.

Inmiddels hadden de Duitse zoeklichten de lucht doorsneden met een baan van wit, dat over de Franse en Belgische linies danste, zoekende naar de ijverig schietende batterij. De Duitse granaten begonnen dicht te vallen, doch geen daarvan trof doel en de Franse kanonnières bleven hun hamerslagen zonder genade toebrengen aan de derde boot, de overgebleven vlotten en de in het water worstelende Duitsers. Eindelijk wendde de motorboot haar steven en spoedde zij zich naar de Duitse linies terug. Twee- tot driehonderd Duitsers spartelden, gehinderd door hun schietvoorraad en uitrusting, in het water rond en ongeveer twee dozijn van hen slaagden er in aan de Belgische zijde de oever te bereiken, waar zij gevangen gemaakt werden.

De Daily Chronicle bevat een van het voorgaande nogal afwijkend verslag van dezelfde onderneming. Alle drie de motorboten zijn volgens dit blad ontkomen. Twee daarvan waren zwaar beschadigd. Aan beide zijden zouden 10 doden en 30 gewonden zijn geweest.

Naar Het Volk uit Gent verneemt, zijn de Duitsers zaterdagavond om 9 uur een geweldige aanval op Ieper begonnen. Zondagavond hadden zij echter nog geen enkel resultaat bereikt.

De Engelsen zouden Passendale (tussen Ieper en Roeselare) hernomen hebben.

De gezondheidsdienst van het Belgische leger moet, naar in de Times wordt medegedeeld, zeer bevredigend zijn. Er zijn gevallen

van ingewandstijf voorgekomen; in het geheel 126, waarvan ongeveer de helft te Calais.

Frankrijk en de oorlog. Uit vier maanden Franse oorlogscampagne.
Parijs, 29 november.

Van Franse zijde geeft men aan de verrichtingen der bondgenoten in de slag in Vlaanderen niet het hoofdkarakter van een enkel defensief optreden. Men beschouwt die slag en zijn resultaat uit tweeërlei oogpunt. Ten eerste is hij het aansluitend vervolg van de slag aan de Marne, daar hij het bevestigen van de daar behaalde overwinning, van het daar begonnen terugwerpen der Duitsers en opmarcheren der Fransen betekent. Ten tweede betekent hij het sluiten en breken van de nieuwe offensieve kracht, die de Duitsers hadden gemeend te verkrijgen en beproefd in werking te stellen, tengevolge van het innemen van Antwerpen. Op het ogenblik dat de Duitsers hun grote aanval daar in Vlaanderen begonnen, menend in een onweerstaanbare stormmars Calais te kunnen bereiken, hadden de Fransen daar in de buurt van Nieuwpoort maar weinig troepen. De Duitsers kwamen in grote overmacht. Met alle treinen en alle auto's, die maar te krijgen waren, zijn toen gedurende vele dagen meerdere Franse legerkorpsen naar het noorden overgebracht. De Duitsers behielden er de numerieke meerderheid, maar de onder generaal Foch als bevelhebber gestelde noorderlegers wisten al hun pogingen te breken en hen ontzaglijke verliezen toe te brengen. Het zal door zijn heldhaftigheid en verschrikking, door zijn onversaagdheid en zijn onbeschrijflijke, bijna ongelooflijke gebeurtenissen, door hetgeen koenheid en opoffering van kleine minderheden daar gedaan en gedurfd hebben, een episch stuk uit de krijgsgeschiedenis blijven, tegelijk bewondering en schrikwekkende ontroering nalatend. Generaal Foch, die de grote verdienste heeft, de taak, die hem door de

generalissimus opgelegd werd, het tot elke prijs stuiten van het nieuwe Duitse offensief aldaar, tot een goed einde gebracht te hebben, geeft zelf echter de eer van het slagen daarvan in de eerste plaats aan anderen.

Ik had heden de gelegenheid iemand te ontmoeten, die eergisteren generaal Foch zelf in zijn hoofdkwartier nog persoonlijk sprak. "Wij hebben het allen hard gehad en hebben allen ons best gedaan", zegde hij. "Maar het hardst en het zwaarst heeft de kleine troepenmacht het gehad, die de eerste schok der toen in grote overmacht zijnde vijandelijke legerkorpsen te doorstaan gehad heeft. Daar zijn een paar divisies, als die van generaal Grosetti en die van admiraal Ronarch met zijn "fusilliers marins", wiens energie, moed en opoffering alles overtreffen, wat men zich kan voorstellen. Wat die gedurende twee weken lang volgehouden hebben, wat generaal Grosetti persoonlijk gedaan heeft onder het steeds vermeerderende Duitse kanonvuur, om het voorbeeld te geven aan zijn manschappen, kan niet genoeg geprezen en gewaardeerd. Als deze troepen geweken waren, vóór dat wij de nodige versterkingen hadden kunnen doen aanrukken, zou de vijand wellicht aanzienlijke voordelen hebben kunnen behalen."

"Hoe ziet generaal Foch er uit?" vroeg ik nog.

"Niet heel groot, buitengewoon kernachtig en militair, wel echt het militaire type van de Franse generaal. In zijn manier van spreken ook scherp, energiek. Een soldaat, een chef."

"En de streek daar bij Ieper?"

"Ellendig. Dorpen branden; de velden en wegen zijn water, vocht, slijk en modder. In Ieper zelf een vernieling zonder weerga. De beroemde hallen zijn enkel nog een paar ruïnes van muurpanden. In de beschadigde kathedraal smeulde en brandde vuur. Het enige

wat opwekking geeft is de geest van onze troepen, die uitstekend is. Dat heeft ook een zeer goede uitwerking op de lichter 1914, die daar thans begint aan te komen. Trouwens, ze hebben geen opwekking nodig. Lichamelijk zijn het werkelijk uitstekende, flinke kerels, en wat de geest betreft, men kan zich geen vastberadener troepen denken ... Maar met dat al, wat een verschrikking, wat een verwoesting, deze oorlog met zijn geweldige "voortgang" in het granaatwezen!"

Van Franse zijde.

De Franse legatie deelt heden omtrent de krijgsverrichtingen het volgende mede:

In de streek van de IJzer gaan wij voort met aanvallen tegen de weinige loopgraven die de vijand op de linkeroever van het kanaal nog bezet houdt.

Naar aanleiding van Engelse berichten, dat de Duitsers in Noord-Frankrijk nieuwe geluidloze kanonnen zouden toepassen, meldt Aftenposten, dat deze kanonnen bestaan. Ze zijn een uitvinding van een Noorse ingenieur Aasen, die ook de in de Balkanoorlog voor het eerst gebruikte handgranaten heeft uitgevonden. Het kanon wordt gemaakt uit geslagen plaatijzer, weegt 8 kg, kan onder de arm worden gedragen en kost ongeveer 100 kronen. Het kan met de grootste handgranaten schieten en met de grootste zekerheid op 400 m afstand treffen. Het werkt geheel geluidloos.

9 december 1914

Van het westelijk gevechtsterrein.

Parijs, 8 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Gisteren heeft de vijand aan de IJzer en rond Ieper groter bedrijvigheid getoond dan de vorige dag. Onze artillerie heeft met succes het vijandelijke vuur beantwoord.

Berlijn, 8 december. Officiële mededeling van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Op het front in Vlaanderen ondervinden de troepenbewegingen door de slechte gesteldheid van de bodem, veroorzaakt door de laatste regens, grote bezwaren.

Militaire beschouwingen.

Van militaire zijde schrijft men ons:

De vorige maal zette ik uiteen, hoe uit het rapport French blijkt, dat de Engelse legerleiding van het inzetten van het 1^e korps onder Sir Douglas Haig iets meer verwachtte dan alleen afweer van de Duitse omtrekking.

“Ik was ten volle overtuigd”, schrijft generaal French, “van de moeilijke taak die voor ons lag en van de belangrijke rol, welke het Britse leger geroepen was te vervullen.”

“Dat er succes werd behaald en dat alle wanhopige pogingen van de vijand om door onze linie heen te breken verijdeld werden, is uitsluitend te danken aan de bewonderenswaardige geschiktheid, onwrikbare moed en volharding van officieren, onderofficieren en manschappen ...”

Zonder nu iets te kort te doen aan de lof, die hier het Britse leger wordt toegezwaaid, een lof die, voor zover ons bekend is, volkomen verdiend is, hebben we toch een klein amendement op de aangehaalde zinsneden. We zouden namelijk in plaats van “dat er succes werd behaald” willen lezen: “dat de vijand geen succes behaalde”. Hadden de Engelsen succes behaald, dan had Sir

Douglas Haig Brugge moeten bezetten en voor een groot succes de Duitsers naar Gent en verder moeten terugdrijven.

Het is echter zeer begrijpelijk dat generaal French van succes spreekt. We merkten reeds op dat bij de oorspronkelijke opdracht aan de commandant van het I^e korps de vijand wel enigszins onderschat werd en dat het dan ook later, toen de oprukkende vijandelijke strijdmacht sterker bleek dan verwacht werd, volkomen gegrond was het afweren van de omtrekking op hoge prijs te stellen.

Het I^e korps, dat op 19 oktober in de lijn St. Omer-Hazebroek stond, bereikte op 20 oktober de linie, lopend van de wegkruising anderhalve mijl ten noordwesten van Zonnebeke tot Elverdinge. Van hieruit zou de 21^e oktober de aanvallende beweging beginnen. Het korps had de opdracht die dag de lijn Passendale-Poelkapelle te bezetten. Rechts steunde het korps op het IVe korps (7^e divisie) en links rukte Franse cavalerie, gesteund door landweer op, onder de Franse generaal Bidon. Het Belgische leger had zich langs het Ieperkanaal en de IJzer verschanst en van de uitgeputte troepen aldaar was geen offensief te verwachten, doch een heldhaftige verdediging van de ingenomen stelling gaf voorlopig reeds voldoende steun. Ook op de rechtervleugel bepaalden zich het Engelse tweede, derde en cavaleriekorps tot een defensieve houding, met het ook op de numeriek overmachtige vijand, die in hun front was opgesteld.

De aanval van het 1^e Engelse korps op 21 oktober leidde niet tot een succes. Reeds bij de opmars ondervond men vertraging, doordat de wegen versperd waren en te Ieper kwamen berichten in van heftige aanvallen op de 7^e divisie.

Sir Douglas Haig, de commandant van het 1^e korps, achtte het daarom noodzakelijk een reserve aan de noordoostzijde van Ieper

achter te laten. Toch maakten de Engelsen aanvankelijk vorderingen, niettegenstaande ook de vijand uit het bos van Houthulst oprukte. Aan de voorwaartse beweging kwam echter een einde, toen het Franse cavaleriekorps genoodzaakt werd ten westen van het kanaal terug te trekken. Tengevolge hiervan en doordat het nodig was geweest ondersteuning te zenden naar de 7^e divisie, kwam het 1^e korps in de lijn Zonnebeke-St. Juliaan-Langemark-Bikschote tot staan.

De vijand was sterker gebleken dan men verwachtte, het doel "Brugge" zou voorlopig onbereikbaar zijn. In een bespreking over de toestand met de commandanten van het I^e en IVe korps, gaf generaal French dan ook als zijn mening te kennen, dat het hen waarschijnlijk onmogelijk zou zijn, de oorspronkelijke rol, welke hen toebedeeld was, te vervullen. "Het bleek mij nu duidelijk" schrijft generaal French "dat het uiterste wat wij doen konden om de pogingen van de vijand te verijdelen, om onze flank in het noorden om te trekken of van uit oostelijke richting in te drukken, bestond in het handhaven van het zeer uitgestrekte front, dat wij op dat ogenblik innamen en in onze stellingen te blijven tot Franse versterkingen uit zuidelijke richting zouden zijn aangekomen."

Die versterkingen waren inderdaad in aantocht, daar generaal Joffre de 9^e Franse divisie naar Ieper had gedirigeerd en meer Franse troepen later zouden volgen. Het plan was om met deze versterkingen offensief op te treden en de Duitsers naar het oosten te drijven. Deze beweging zou echter niet voor 24 oktober kunnen worden begonnen en zolang moesten de Engelse troepen zich nog alleen in hun stellingen handhaven.

Gedurende de nu volgende dagen spelen zich hevige gevechten over het gehele front af; de 7^e divisie van het IVe korps moest daarbij ondersteund worden door afdelingen van het I^e korps en de 7^e

Indische infanteriebrigade rukte naar Wulvergem op tot steun van het cavaleriekorps. Nadat het 9^e Franse legerkorps op de 24^e oktober een deel van de stellingen van het I^e korps had ingenomen en ook Franse landweertroepen ter versterking waren opgerukt, werd op 25 oktober enig terrein gewonnen. Ook generaal Allenby kreeg order om met het korps cavalerie, in samenwerking met de 7^e divisie, vooruit te dringen. De 7^e divisie was echter niet meer in staat tot het offensief over te gaan, zodat de poging mislukte.

De 7^e divisie had sedert haar haastige ontschepping om het Antwerpse garnizoen te hulp te komen, grote verliezen geleden en zware vermoeienissen te doorstaan gehad. Met het oog hierop besloot generaal French het IVe korps te ontbinden en samen te smelten met het I^e korps. Sir Henry Rawlinson vertrok met zijn staf naar Engeland om het toezicht te houden op de mobilisatie van de 8^e divisie.

We zullen niet verder stil staan bij de talrijke aanvallen en tegenaanvallen, die het rapport French vermeldt; 30 en 31 oktober waren kritieke dagen voor de Engelse strijdmacht. De Duitsers drongen bedenkelijk ten zuidoosten van Ieper door en ook het korps cavalerie had het zwaar te verantwoorden. Het moest de opmars stuiten van twee zo goed als verse Duitse korpsen en eerst de komst van de voorhoede van het 16^e Franse korps bracht uitkomst.

De 2^e cavaleriedivisie, die het meest geleden had, werd door Franse cavalerie afgelost en concentreerde zich bij Bailleul. In vergelijking met 21 oktober was de frontlijn dan ook niet veel veranderd, alleen waren nieuwe troepen op het gevechtsveld verschenen en was ook het IIe Engelse korps door het Indische korps afgelost.

Dat de aangekomen versterkingen nodig waren geweest bleek wel uit de bij een gevangen genomen Duitser gevonden papieren,

waaruit men vernam, dat tegenover leper het 15^e Duitse legerkorps, met het 2^e Beierse en het 13^e legerkorps de taak hadden gekregen door de linie te breken en dat de keizer zelf het succes van deze aanval als van groot belang voor de gunstige uitslag van de oorlog beschouwde. Op 15 november werd dan ook de poging tot doorbreken aldaar door de Pruisische garde herhaald, een aanval die wel de heftigste was van de gehele slag bij leper-Armentières.

Het rapport van French gaat niet verder dan 20 november, doch thans nog duren de gevechten nagenoeg op hetzelfde front voort en duiken telkens nieuwe geruchten op dat daar grote gebeurtenissen aanstaande zijn.

De slag leper-Armentières, zoals deze ons door het rapport van French wordt geschetst, is totnogtoe een onbeslist gebleven slag. We zagen hoe de poging tot omvatting van de Duitse vleugel in Noord-Frankrijk tot staan kwam, door de dreigende omtrekking der Duitsers tussen Nieuwpoort en leper. Ook deze omtrekking kwam op haar beurt in de lijn Nieuwpoort-leper-Armentières tot staan.

Reeds vroeger wezen we er op hoe het lang uitblijven van de beslissing voor de Duitsers een groter nadeel is dan voor de geallieerden. Toch kunnen de geallieerden, willen ze ooit tastbare uitkomsten bereiken, niet bij een verdedigende houding blijven volharden. Het hoofddoel van de oorlog: de vernietiging der vijandelijke strijdkrachten, is nimmer te bereiken met het alleen afweren van de toegebrachte slagen.

Aan de IJzer.

Een oorlogscorrespondent van de Tijd seint:

De terugtrekkende beweging der Duitsers aan de IJzer, waarvan ik verleden week gewaagde, houdt aan. De meest vooruitgeschoven loopgraven hebben zij verlaten of trachten zij alsnog te verlaten.

Inmiddels treden de bondgenoten hier en daar aanvallend op en vechten taai en hardnekkig om de Duitsers uit de luttele loopgraven te verdrijven, welke zij aan de linkerzijde van het water nog bezet houden.

Het is al bijna twee maanden dat de Duitsers vruchteloos pogen naar Duinkerken en Calais door te breken. Zonder de IJzerlinie natuurlijk op te geven, schijnen ze nu toch wel het ondoenlijke van een doorbraak hier te beseffen. De stellingen der bondgenoten zijn zo geducht gemaakt en hun troepengroepering is zo uitnemend, terwijl hun geschutvuur ook in de meerderheid gekomen is, dat de Duitsers nog heel wat meer mensenlevens moeten offeren dan de duizenden en duizenden, die de IJzerlinie hen nu al gekost heeft. En van de aanvallende zijn zij tot de verdedigende houding overgegaan. De bondgenoten maken daarvan gebruik om al aanvallend de vijand te bestoken en afbreuk te doen.

De bondgenoten worstelen op. Zij winnen terrein en zijn niet van zins de vijand enige rust te gunnen.

Bij Ieper lijken de Duitsers hun voornaamste krachten nog samengetrokken te hebben en als er alsnog een grote aanval door hen beproefd wordt, dan zal die daar gebeuren. De aanvallen op vlotten met machinegeweren enz. noordelijker op hebben meer het uiterlijk van verontrusting der bondgenoten dan van werkelijk bedoelde krijgskundige pogingen.

Men meldt ons van de Belgische grens:

Na de kanonschoten, die de 30^e november door de Engelse vloot op Zeebrugge zijn gelost, en het hevige bombardement op 1 december, is hier bijna geen enkel schot meer gehoord, hetgeen vermoedelijk moet worden toegeschreven aan het ontstuimige weer, waardoor het voor de vloot ondoenlijk is om juist te vuren.

Maandagnamiddag zijn echter weer talrijke kanonschoten uit zuidwestelijke richting gehoord, zodat waarschijnlijk de vloot weer in actie is gekomen. Dat zij nog steeds langs de Belgische kust kruist staat vast, daar men bij helder weer vaak de rookpluimen kan zien. Sedert de afgelopen week zijn bij de zee kust de Duitse grensposten meer dan verdubbeld en overal ziet men nu de posten en schildwachthuisjes staan. De manschappen houden streng toezicht dat er niemand over de grens gaat noch komt. Wordt er iemand aangehouden die toch aan de waakzaamheid is ontsnapt, dan wordt hij van post tot post overgegeven en naar de hoofdwacht gebracht om gefouilleerd te worden.

Vooraf wordt nauwkeurig onderzocht of er geen brieven of schrifturen mee over de grens gaan. Daarvoor schijnen de Duitsers erg beducht te zijn. Bij het gaan naar Nederland gaat men niet zo streng te werk, maar het is toch raadzaam geen brieven of kranten mee te nemen. De posten die in het zogenaamde Hazegras (een kolossale uitgestrektheid grond van de heren Lippens) zijn uitgezet, schijnen hun tijd te passeren met het schieten op hazen en konijnen, daar men steeds geweeschoten hoort knallen. Komt er evenwel ook eens iemand van deze zijde van de grens, belust op konijntjes, dan kan hij er vast op rekenen dat spoedig een kogel hem zal waarschuwen terug te gaan. Het beste is maar aan dat verzoek zo gauw mogelijk gehoor te geven, want dat men ook raak durft schieten, ondervond in de afgelopen week iemand, die uit Knokke de grens wilde passeren. Hij werd, naar men mij vertelde, door twee kogels in de borst getroffen en gedood; een tweede heeft een schot in een been gekregen.

Dat de Duitsers streng de hand houden aan het verbod om België te verlaten, blijkt uit de beweringen van een dame, die in de algemene vlucht uit Knokke naar Oostburg was gevlucht en daarna

was teruggekeerd met een ziek jongetje van 12 jaar. Zij wilde deze dagen, nu het knaapje weer beter was, naar Oostburg terugkeren, bang als zij was geworden van het schieten op Zeebrugge. Ofschoon haar pas in orde was, werd zij door de Duitse posten teruggestuurd; hun parool was dat zij hoegenaamd niemand mochten doorlaten.

De Duitsers in Frankrijk en België.

Parijs, 8 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

In België werd een hevige aanval van de Duitsers op Sint Elooï, ten zuiden van Ieper, afgeslagen.

Londen, 8 december. Gisteren is uit Noord-Frankrijk het volgende aan de Times geseind:

Na een vastbesloten aanval op de linies der bondgenoten tussen Diksmuide en Ieper werden de Duitsers gisteren met grote verliezen teruggeslagen en werden zij tevens gedwongen een aantal van hun loopgraven te ontruimen.

Zoals na de betrekkelijke kalmte van de laatste veertien dagen mocht worden verwacht, ging de herleving van de strijd gepaard met een krachtige actie van beide zijden. De vijand bracht plotseling troepen over naar wat hij voor het zwakste punt hield in onze linie ten zuiden van de IJzer en begon de aanval op ongeveer dezelfde wijze als hij vijf of zes weken geleden bij Ieper gedaan had. De beschieting met het geschut, waarmee de strijd werd geopend, was bijzonder hevig en aanhoudend, en onder dekking daarvan trachtte de Duitse infanterie ons uit onze stellingen te drijven. De vijand had zijn manschappen bij duisternis opgehoopt bij het overstroomde gebied in de nabijheid van Diksmuide. Blijkbaar veronderstelde hij, dat het afstaan van manschappen aan meer zuidelijk gelegen stellingen tot een verzwakking van de linie in dit gebied moest hebben geleid. De vijandelijke vliegtuigen hadden gedurende enige

dagen geen goede verkenningen kunnen ondernemen, zodat de Duitsers naar de verdeling van onze troepenmacht slechts konden gissen. In werkelijkheid waren de bondgenoten zeer goed in staat het Duitse offensief in deze streek te weerstaan.

Zodra de vijand tekenen van bedrijvigheid vertoonde, werd er wijziging gebracht in de linies der bondgenoten, met het doel een tegenoffensief te ondernemen. Terwijl het artillerieduel werd voortgezet, antwoordden de manschappen in de voorste loopgraven op de regen van geweerkogels uit de Duitse linies en maakten zij gebruik van handgranaten en andere werptuigen. Op enkele punten, waar de tegenover elkaar liggende loopgraven dicht bij elkaar gelegen waren, trachtte de vijand een bajonetaanval te ondernemen, doch hij werd teruggeslagen.

Een waar gevaar voor de bondgenoten was het plotselinge opduiken van troepen Duitsers, die zich een onderaardse weg naar onze linies hadden gebaad.

Toen het bevel om voorwaarts te rukken werd gegeven, ondernamen de bondgenoten een bajonetaanval. De loopgraven werden bestormd. De machinegeweren werden naar de vuurlinie gebracht en richtten grote verliezen onder de vijand aan, terwijl de grote kanonnen aanmerkelijke schade toebrachten achter de eerste rijen der Duitse loopgraven. Het Duitse offensief ging in een wanhopig defensief over en veranderde toen in een reeks terugtochten op verschillende punten.

Al de bijzonderheden van het gevecht zijn nog niet bekend. De verliezen der Duitsers waren echter zeer groot, en werkelijk hebben zij vele doden achtergelaten. Hun loopgraven worden nu door onze troepen bezet gehouden.

De Oorlog – Ieper.

De oorlogscorrespondent van De Tijd seint uit Duinkerken omtrent het laatste gevecht bij Ieper:

Rond Ieper drongen de vijanden op en hebben heden met kracht hun aanvallen herhaald. De troepen der bondgenoten wisten evenwel al deze aanvallen af te slaan en de vijand gevoelige verliezen op verschillende punten, vooral zuidwaarts van Ieper, toe te brengen.

Ieper zelf heeft in de laatste dagen minder van het geschutvuur te lijden gehad. De verwoestingen waren er overigens al erg genoeg. Behalve de St. Martinuskerk, het stadhuis en de oude hallen (aan de restauratie waarvan nog niet gewanhoopt behoeft te worden), zijn ook ten dele vernield: het oude en het nieuwe museum, het paleis van justitie, mooie gevels van woonhuizen, enz. En terwijl het vijandelijk geschut de kunstmonumenten van vervlogen eeuwen niet spaarde, bleef de kazerne ongeschonden. De kerk van de H. Jacobus en de H. Petrus en van de H. Nicolaas zijn nagenoeg ongedeerd gebleven; eveneens de gevangenis, het station, het ziekenhuis, het hospitaal, het krankzinnigengesticht, enz.

Van Franse zijde.

De Franse legatie in Den Haag deelt heden omtrent de krijgsverrichtingen het volgende mee:

Gedurende de 7^e dezer heeft de vijand zich bedrijviger getoond dan de vorige dag. In de streek van de IJzer en in de omstreken van Ieper heeft hij met name Oostduinkerke gebombardeerd, een plaats op 4 km ten westen van Nieuwpoort, en het oostelijk gedeelte van Ieper. Onze artillerie heeft met succes het vuur beantwoord.

Over de verrichtingen van het Franse leger worden de laatste tijd door de Franse overheid wat uitvoeriger mededelingen gedaan dan tot dusver het geval was. Zo bevat het Bulletin des Armées van 5

dezer een overzicht van het verloop van de oorlog in Frankrijk en Vlaanderen van 2 augustus tot 2 december. Het overzicht is, na een korte inleiding, in de volgende afdelingen verdeeld. Onze tegenslag in augustus, de voorbereiding van het offensief, de overwinning aan de Marne, de wedstrijd om de zee te bereiken, de tegenslag der Duitsers in Vlaanderen, de belegeringsoorlog van de Leie tot de Vogezes. Tenslotte wordt vastgesteld hoe de toestand der Franse strijdmacht is op 1 december. Daaraan ontleen wij :

Het aantal troepen van het Franse leger is thans gelijk aan dat op 2 augustus, alle manschappen zijn aangevuld. De hoedanigheid van de troep is zeer veel verbeterd. Onze mannen voeren nu oorlog als oude soldaten. Zij zijn allen overtuigd van hun superioriteit en hebben een vast geloof in de overwinning.

Het commando, dat ingevolge noodzakelijke beslissingen vernieuwd is, heeft in de laatste drie maanden geen enkele van de fouten begaan, die in augustus aangetoond en gestraft zijn.

Het voorzien van de artillerie met schietvoorraad is zeer toegenomen. Zware artillerie, die ons ontbrak, is gemaakt en aan het werk gezien.

Het Engelse leger heeft in november zeer talrijke versterkingen ontvangen. Het is thans in aantal sterker dan toen het de veldtocht begon.

De Indische divisies hebben hun leertijd in de Europese oorlog voltooid.

Het Belgische leger is mede op zes divisies gebracht en gereed om de nationale grond te heroveren.

Het Duitse krijgsplan is op zeven zeer belangrijke punten mislukt.

Mislukt is de dodelijke aanval, die tegen Nancy ontworpen was;

Mislukt is de omsingeling van onze linkervleugel in augustus;

Mislukt is diezelfde omsingeling in november;

Mislukt is het doorbreken van ons centrum in september;

Mislukt is de kustaanval op Duinkerken en Calais;

Mislukt is de aanval op Ieper.

In dit vruchteloos pogen heeft Duitsland zijn reserve uitgeput. De troepen, die het nu vormt, zijn slecht aangevoerd en slecht onderwezen.

Voorts bevestigt Rusland meer en meer zijn superioriteit zowel tegenover Duitsland als tegenover Oostenrijk.

De stilstand van de Duitse legers is dus noodlottigerwijze veroordeeld om een terugtocht te worden.

Daily Mail en Daily Chronicle hebben, blijkens een telegram in ons avondblad van gisteren, een nogal van elkaar afwijkend verslag bevat van een door de Duitsers op vloten en in motorboten tussen Pervijze en Ramskapelle ondernomen aanval. Ook omtrent de zondag op Hazebroek geworpen bommen bevatten de twee bladen van elkaar verschillende berichten. Had de Daily Mail, eveneens blijkens een telegram in ons avondblad van gisteren, van één vliegtuig gesproken en 16 gedode of gewonde inwoners, de Daily Chronicle spreekt van twee Duitse vliegtuigen en 24 gedode inwoners.

Aan de Times wordt uit Noord-Frankrijk gemeld, dat bij de beschieting van Lampernisse (ten westen van Diksmuide) de kerk door drie of vier granaten getroffen werd en veertig Franse soldaten van een afdeling, die in het gebouw ingekwartierd waren, gedood en een groot aantal gewond werden.

Kleurlingen als vijanden.

De Belgische oorlogscorrespondent van de Kölnische Volkszeitung vertelt in bijzonderheden over de gekleurde hulptroepen van de Engelsen in Vlaanderen en van hun wijze van vechten. De Gurkha's zijn kleine mensen van een type, dat op het Mongoolse lijkt. In een open veldslag of in de loopgraven zijn zij in het geheel niet of zeer slecht te gebruiken. In deze stellingen houden zij het niet lang uit, te minder omdat zij zeer slechte schutters zijn. Daarentegen hebben de Duitse voorposten veel last van hen, als zij 's nachts op zogenaamde sluippatrouille de voorposten trachten te overrompelen. Meestal sluipen twee, slechts zelden drie man, langs de grond en gebruiken uiterst handig alle voordelen van het terrein, tot zij een schildwacht kunnen naderen, die plotseling, door een messteek getroffen, zonder geluid in elkaar zakt. Kunnen zij hun vijand niet met de hand bereiken, dan werpen zij op de manier der Indianen hun mes naar hem. Een afzoeken van het terrein helpt gewoonlijk niet, want de kerels verdwijnen even onhoorbaar als zij gekomen zijn. Het mes weegt ongeveer vijf pond, het is aan twee kanten geslepen, sikkelvormig en loopt van beide kanten naar het midden dik toe, waardoor de wonde bijzonder ernstig wordt.

Ook de Sikhs bezitten dergelijke wapens, maar gebruiken ze tot nu toe slechts als een bajonet op het geweer. Zij zijn de beste onder de Indische troepen. Groot, stevig gebouwd en slank, worden zij als aanvalstroepen gebruikt. Zij vormen als zodanig een eerbiedwekkende tegenstander. Als gevangenen houden de Indiërs zich betrekkelijk kalm, in tegenstelling met de Turco's, die vaak ruzie zoeken onder elkaar en elkaar op de meest beminnelijke wijze voor Beni Kelb (hondenzoon) uitmaken.

Het is een vaak voorkomende verkeerde opvatting, dat de Zoeavenregimenten ook gekleurde troepen zijn. Zij bestaan

integendeel bijna uitsluitend uit Parijzenaars. Alleen het uniform is hetzelfde als dat van de Turco's, daar zij in vredestijd in Algerije dienst doen en hun uniform een concessie is aan de gekleurde bevolking.

Buitengewoon groot, zo merkt de correspondent verder op, moet bij de tegenpartij de moeilijkheid zijn, om al deze mensen van voedsel te voorzien. De Engelsman eet al niet hetzelfde als de Fransman. En onder de verschillende inboorlingen heerst natuurlijk een volkomen mengelmoes. Als de Duitsers na een groot gevecht gevangenen verzameld hebben, dan blijkt hun reeds deze moeilijkheid. De Fransman bv. kan geen kammiesbrood verdragen. De Indiërs gieten, ondanks hun blijkbare geeuwhonger, met tekenen van de grootste afschuw de soep uit, die men hen geeft, omdat zij daarin enige stukjes rundvlees zien. Zo heeft ieder van de Indiërs zijn eigen spijswetten. Enigen roken niet, omdat hun kaste hun dit verbiedt.

De nieuwe troepen van Kitchener's grote leger zijn nu reeds op het slagveld aangekomen. Men ziet het aan verschillende veranderingen, aan de uniformen der laatste gevangenen en ook aan hun beter verzorgde gezichten. Ook ziet men een ander type dan dat van de beroepssoldaat der eerste zendingen. Er zijn Engelse burgerzoons, kantoorbedienden, ambachtslieden, enz. onder.

10 december 1914

Van het westelijke gevechtsterrein.

Parijs, 9 december. Het officiële bericht van hedenmiddag 3 uur luidt:

Van de zee tot de Leie zijn artilleriegevechten geleverd.

De Duitsers in Frankrijk en België.

Londen, 10 december. Uit België aan de Daily News:

Door een behendige list hebben de Belgen verscheidene loopgraven aan de IJzer veroverd. Zij wendden een aanval op vloten voor en terwijl de Duitsers deze aanvielen, doorwaadden de Belgen verder zuidelijk een ondiepe plaats van het overstroomde gebied en veroverden zij de Duitse loopgraven met een bajonetaanval. De Belgen zijn op die wijze bijna een kilometer vooruit gekomen.

Londen, 10 december. De Times verneemt uit noordelijk Frankrijk: het bombardement dat de Duitsers woensdag op Oostduinkerke openden, is met militaire redenen niet te verdedigen. Het werd gisteren gevolgd door de beschieting van Veurne. Gisterenochtend om elf uur vielen vier Duitse projectielen in de stad. Zij waren op het station gericht. De Duitse kanonnen stonden vermoedelijk op een afstand van 11 km. Een van de granaten viel op enkele meters afstand van een Rode Kruistrein met gewonde Belgen, die in het station stond. De ruiten van de trein werden vernield en drie man kregen kwetsuren.

11 december 1914

Van het westelijk gevechtsterrein.

Parijs, 10 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

De dag van gisteren is op het front in België en bij Atrecht rustig verlopen.

Van het westelijk oorlogstoneel.

Een onzer oorlogscorrespondenten schrijft ons:

Welke betekenis de krachtige tegenstand der Belgen heeft gehad voor de einduitslag van deze oorlog, komt eerst nu in volle duidelijkheid aan het licht.

Het aantal legerkorpsen, dat de Duitsers reeds gedurende de eerste maand van de oorlog in het veld hebben gebracht, overtrof ver het aantal dat men, volgens de bestaande gegevens had kunnen verwachten. Reeds op 2 augustus waren er behalve de korpsen van het leger van de eerste linie niet minder dan 13 reservekorpsen gemobiliseerd. En zeer kort daarop konden door de Duitsers reeds geheel gemobiliseerde "Ersatz"-korpsen in het vuur worden gebracht.

Daartegenover stond, dat in Frankrijk alleen de mobilisatie van het leger van de eerste linie voldoende snel kon plaats hebben. De uitrusting voor de reservekorpsen was niet voldoende gereed en ook de organisatie liet zeer veel te wensen over. Tijd winnen was dus voor de Fransen hoofdzaak en die tijd werd gewonnen, in de eerste plaats door de krachtige weerstand der Belgen, maar ook door de tactiek van generaal Joffre, die door onverwachte offensieve bewegingen (o.a. op de Franse rechtervleugel) de Duitsers dwong hun linkervleugel te versterken en het offensief op de rechtervleugel en in het centrum, waar toen reeds door hen de beslissing gezocht werd, te verzwakken.

Sindsdien heeft door de gebeurtenissen in België de slaglinie zich uitgebreid tot aan zee, maar ook, al wat ontbrak aan de uitrusting en organisatie van het gehele Franse leger kon worden aangevuld. De toestand is thans zodanig, dat Frankrijk beschikt over een ontzaglijke reserve en zelfs nog niet eens alle beschikbare mannen onder de wapenen heeft geroepen.

Toch kan men er op rekenen, dat een definitieve beslissing op het westelijk oorlogstoneel nog geruime tijd op zich zal laten wachten.

De tactiek der Fransen is er een van uitputting van de tegenstander en terwijl de Duitsers herhaaldelijk trachten door een krachtig offensief, dat tienduizenden mensenlevens kost, een beslist voordeel te behalen, gaat Frankrijk voort, steeds nieuwe troepen te vormen.

Hetzelfde doet, zoals bekend is, Engeland, maar ook België zit niet stil en aan het te Havre gevestigde Belgische ministerie van oorlog wordt koortsachtig gewerkt.

Van het oorspronkelijke Belgische leger zijn thans nog ongeveer 60.000 man in het vuur. Hieronder zijn ongeveer 15.000 vestingtroepen, die aan de IJzer in tweede linie liggen. Het verlies van de Belgen kan worden geschat op bijna 80.000, waarvan ongeveer 1/3 gesneuveld zijn.

Groot is het getal nieuwe troepen, bestaande uit vrijwilligers, jongens van de nieuwe lichten en de ongetrouwde Belgen tussen 20 en 30 jaar. Deze troepen worden nu reeds enige maanden geoefend, en deze oefening, die in kampen geschiedt, wordt zeer krachtig aangevat. Voor de uitrusting is uit Engeland afkomstig materieel gebezigd.

In de bevelvoering van het Belgische leger zijn grote wijzigingen gebracht en in het voorjaar zal een geheel nieuw leger van ten minste 200.000 man in het vuur staan.

Onder de Belgische troepen heerst hetzelfde vertrouwen als onder de Engelsen en Fransen: dat in een absolute zegepraal, zij het na lange en hardnekkige strijd.

Tenslotte: in strijd met sommige berichten, als zou het Belgische leger thans rust genieten, kan ik met volkomen zekerheid melden dat het overschot van het oude leger nog steeds in het vuur staat

en niet liever wil dan zelf het laatste stuk Belgische gebied, dat nog niet door de Duitsers bezet, verdedigen.

De oorlogscorrespondent van de Daily Chronicle in Noord-Frankrijk vertelt van een 20-jarige Belgische vlieger, die als vrijwilliger dienst had genomen en dinsdag een Duits konvooi heeft beschadigd en een afdeling Duitse ruitserij bij Brugge aanzienlijke verliezen heeft toegebracht door het werpen van bommen.

Ofschoon hij daarbij zeer laag vloog, is hij aan het vijandelijke vuur ontkomen. Toen hij de linies der Belgen bijna weer bereikt had, wilde hij in glijvlucht dalen, doch kwam neer op het geïndeerdde terrein bij Ramskapelle. Hij slaagde er echter in door het water te waden en ongedeerd de linies te bereiken. Later is zijn vliegtuig ook nog opgevestigd.

Waarschijnlijk zal de vlieger tot luitenant worden bevorderd en een decoratie krijgen.

Van het westelijke gevechtsterrein.

Berlijn, 11 december. Ambtelijke mededeling van hedenmorgen uit het grote hoofdkwartier:

In Vlaanderen hebben wij vorderingen gemaakt.

Londen, 11 december. Aan de Times werd gisteren uit noordelijk Frankrijk gemeld:

De hernieuwde bedrijvigheid der Duitsers aan de IJzer is een onverwachte gebeurtenis van weinig militaire betekenis. Eenieder, die in de gelegenheid geweest is het onderwater gezette gebied te bezoeken, waardoorheen de vijand onlangs getracht heeft voorwaarts te rukken, moet terstond het hopeloze inzien van een poging om door de linie der bondgenoten heen te breken. Het water is weliswaar op sommige plaatsen vrij ondiep en er zijn

modderige kleine eilandjes is, die een steunpunt zouden kunnen opleveren voor kleine, aanvallend optredende afdelingen, maar de hoofdmoeilijkheid bij infanterieaanvallen zijn de sloten, waarin de soldaten hopeloos moeten wegzinken.

Pervijze is door de Duitsers uitgekozen als een geschikt punt voor een aanval. Tweemaal hebben zij een nachtelijke tocht gedaan, die telkens in een nederlaag geëindigd is. De Duitsers poogden hoofdzakelijk de bezetting van de door de bondgenoten ingenomen loopgraven te verrassen door door het water heen te waden.

Bij de zware gevechten der laatste twee dagen, waarvan Ieper meermalen het middelpunt geweest is, is slechts een deel van het Engelse expeditieleger ernstig betrokken geweest. De artillerie bewijst uitstekende diensten en heeft uitstekende diensten bewezen, afgezien van de welbekende kwaliteiten van onze scherpschutters. Op één punt dient de nadruk gelegd: dat we zoveel kanonnen in dienst hebben als we nodig hebben. Misschien hebben de Duitsers voor het ogenblik in zwaar geschut enige meerderheid, maar wij kunnen met vertrouwen vaststellen, dat zover het aantal betreft, hun artillerie met de uitrusting der bondgenoten niet vergeleken kan worden.

Men meldt ons gisteren uit IJzendijke:

Ik meldde reeds dat Passendale door de Engelsen is heroverd; vandaag wapperde ook te Staden, ongeveer 9 km ten noorden van Passendale, de Engelse vlag.

Uit de zetelplaats der Belgische regering.

12 december 1914

Van het westelijke gevechtsterrein.

Parijs, 11 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

De vijand heeft gisteren grote bedrijvigheid ontwikkeld en heeft in de streek van Leper verscheidene aanvallen op onze linies gedaan. Hij heeft een van onze loopgraven bereikt, maar wij blijven vorderingen maken in de richting der vijandelijke loopgraven.

Een correspondent van de Tijd geeft de volgende waarschuwing:

De vorige week is in Brugge een Frans burger gevangen genomen, die brieven bij zich had, op de oorlog betrekking hebbende. Het gemeentebestuur werd gedwongen zijn terechtstelling bij te wonen.

In verband hiermee waarschuw ik de Hollandse families ook, goed toe te zien aan wie ze brieven meegeven voor families in België. Als deze persoon onbetrouwbaar is, kunnen de Belgische families in de grootste moeilijkheden komen en ook in Sluis bv. loopt deze dagen een uitsluitend Duits sprekend Oostenrijker rond, die brieven komt opvragen, om in België te bezorgen. Tegen hem in het bijzonder waarschuw ik. Doch zelfs al is de overbrenger volkomen betrouwbaar, dan kan men er toch nog in moeilijkheden mee komen, daar aan de grenzen iedereen thans streng gefouilleerd wordt en de betrokken personen zich zelfs veelal ontkleden moeten. Aan de stuitende tonelen in Watervliet, waar vrouwen door een soldaat gefouilleerd werden, is nu een einde gemaakt, doordat de functie thans aan een Duitse vrouw is opgedragen.

Een Fransman, die van 27 november tot 5 december de krijgsbedrijven tussen de Belgische kust en de Oise had gevolgd, doet daarover in de buitenlandse pers uitvoerige mededelingen. Wij laten er hier het een en ander uit volgen:

De 1^e december bracht ons zwaar geschut schade toe aan vijf Duitse batterijen en deed verscheidene munitiewagens in de lucht vliegen. Diezelfde dag vernielden wij te Wydendrift een machinegeweerafdeling, terwijl op de 4^e ons zwaar geschut de zware artillerie der Duitsers tot zwijgen bracht. Vroeger, op 28 november, vernielde ons zwaar geschut in het Knokke-district de bruggen, die de vijand gebouwd had, en zijn voorraden. Hetzelfde vond plaats op 2 december te Bikschote. Nabij Lens hadden wij vijf dagen tevoren met goed gevolg Duitse colonnes, die voorraden kwamen brengen, gebombardeerd; en op de 5^e december beschoten wij de versterkingen van de vijand bij Roclincourt.

De aanvallen die door onze infanterie zijn afgeslagen, waren te talrijk om ze alle in het bijzonder te noemen; maar hier volgt een lijst van de voornaamste van die aanvallen, met plaats en datum:

Passendale op 27 november, Bikschote 30 november; Passendale 3 december; Wydendrift 5 december; Broodseinde (ten oosten van Ieper) 27 november.

Bij die laatste aanval betoonden de Duitsers grote moed, en enkelen hunner werden gedood op de borstwering zelf van onze verschansingen. Voor één enkele loopgraaf werden 150 lijken gevonden. En over de gehele breedte van onze noordelijke sector heeft de infanterie terrein gewonnen.

Verscheidene infanteriegevechten verdienen speciale vermelding. De actie, die ons in het bezit stelde van het Veerhuis was bij uitstek schitterend. Achtereenvolgens werden verscheidene Duitse loopgraven genomen. Het doel was de Duitsers, die zich aan de linkeroever van de IJzer over een breedte van meer dan 1 ½ km genesteld hadden, van daar te verdrijven.

De moeilijkheid bij de aanval was, dat het kanaal tussen moerassen door loopt, die niet konden worden gepasseerd. De enige toegang liep langs het water, en dat over een heel smalle strook. Bovendien domineerde de rechteroever, waar de vijand zijn stelling had en een machinegeweer opgesteld stond, de linkeroever. De aanval op het Veerhuis werd uitgevoerd door een afdeling uit de Afrikaanse bataljons. De onzen vochten onder een felle regen en tot de knieën in het water staand.

De Duitsers betoonden de grootste moed, en onze manschappen waren genoodzaakt een officier en 15 man te doden, die weigerden zich over te geven. In het Veerhuis zelf, dat tot een klein fort was gemaakt, lagen 53 doden, onder wie 2 officieren. Zij waren getroffen door granaten. Dicht daarbij lagen de overblijfselen van hun zoeklicht en van vernielde machinegeweren.

De Duitsers in Frankrijk en België.

Parijs, 11 december. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

In de omstreken van Ieper is een zeer hevige aanval van de Duitsers afgeslagen. In dezelfde steek is een van onze loopgraven, dezelfde die in het officiële bericht van hedenmiddag als door de vijand bereikt is opgegeven, door ons heroverd.

Berlijn, 12 december. Ambtelijk wordt hedenochtend uit het grote hoofdkwartier gemeld:

In Vlaanderen vielen gisteren de Fransen aan in de richting ten oosten van Langemark. Zij werden afgeslagen en verloren ongeveer 200 doden en 340 gevangenen. Onze artillerie beschoot daarna Ieper, om de troepenbewegingen van de vijand te storen.

Londen, 12 december. Aan de Times werd eergisteren uit Noord-Frankrijk het volgende geseind:

Op enkele punten en in het bijzonder ten zuiden van Ieper, waar zij vruchteloze tegenaanvallen ondernamen, zijn de Duitsers gedwongen geworden een verdedigende houding aan te nemen.

In de strijd van de laatste week heeft de artillerie een ruimer aandeel genomen. Van Ieper tot Rijsel en van Rijsel tot Atrecht werd hevig met geschut geschoten. De vijand heeft in dit opzicht het voordeel niet langer aan zijn kant. De Engelse houwitsers, die nu op het gevechtsterrein zijn, hebben grotere schootsverte dan de zware kanonnen in het veld. Het geschut der bondgenoten vecht nu onder gelijke voorwaarden, zo het niet talrijker is. De Engelse houwitsers en Franse 22 mm kanonnen hebben de Duitse batterijen reeds uit verscheidene belangrijke stellingen gedreven.

Onze infanterie is vooruit gerukt en handhaaft en versterkt zich op het terrein, dat zij heeft gewonnen ten noordoosten van Ieper. De Britse strijdkrachten hebben grote vorderingen gemaakt door de vijand terug te werpen naar Roeselare.

De oorlogstoestand.

In het westen blijft het bij het oude liedje.

De Duitsers melden dat zij in Vlaanderen vorderingen hebben gemaakt. Niet nader bepaalde vorderingen vindt men in de mededelingen van de tegenstander gewoonlijk als "afgeslagen aanvallen" terug.

Zo melden ons ook ditmaal de Fransen, dat de Duitsers in Ieper tal van aanvallen hebben gedaan. Zij "bereikten" een loopgraaf, maar

voor het overige (op andere punten veronderstellen wij) blijven zij vorderingen maken “in de richting” van de Duitse loopgraven.

Gisteravond om 11 uur heeft men te Parijs terug een officiële mededeling laten verschijnen, om te bevestigen, dat de aanval der Duitsers is afgeslagen en daar aan toe te voegen, dat die ene, door de Duitsers “bereikte” loopgraaf door de Fransen “heroverd” is.

Deze mededeling is kenschetsend voor de eufemistische wijze, waarop men zich officieel over de krijgsverrichtingen pleegt uit te drukken. Hier geldt bij uitstek, als twee hetzelfde doen, is dat nog niet hetzelfde. Als de vijand een loopgraaf verovert, heet dat “bereiken”, wat “ons” geenszins verhindert die loopgraaf niet “weer te bereiken”, maar te heroveren.

Van meer belang is dat genoemde officiële mededeling ook kenschetsend is voor de toestand. Het is nu al zover gekomen, dat twee officiële mededelingen achtereen zich voornamelijk bezig houden met de verovering en herovering van zegge één loopgraaf.

Zelfs de niet-officiële berichten, die het succes van de eigen partij gewoonlijk zo groot mogelijk pogen op te blazen, trachten ons niet dan gebeurtenissen van weinig belang te doen geloven.

Zo weidt een Reutertelegram uit.

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage deelt het volgende mee over de krijgsverrichtingen, onder dagtekening van heden:

De vijand heeft gisteren enige bedrijvigheid betoond. In de streek van Ieper heeft bij verscheidene aanvallen tegen onze linies ondernomen. Drie dezer aanvallen werden volkomen afgeslagen.

13 december 1914

Londen, 12 december. Het Franse communiqué van hedenmiddag luidt aldus:

De Duitsers hebben de westelijke oever van het IJzerkanaal ontruimd. Wij houden deze thans bezet.

De 16e november zijn de Duitsers volgens hun eigen berichten naar deze zijde van de IJzer teruggetrokken. Zij hadden aan de andere oever nog steeds enige stellingen bezet welke zij thans mede hebben ontruimd. Voor het succes van de artillerie der bondgenoten vergelijkte men het telegram van de correspondent van de Times in Noord-Frankrijk, dat is opgenomen in ons avondblad van gisteren.

14 december 1914

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap te 's Gravenhage deelt heden over de krijgsverrichtingen het volgende mede:

De vijand heeft thans heel de westelijke over van het IJzerkanaal ten noorden van het Veerhuis ontruimd; deze oever is door ons bezet.

Parijs, 13 december. Het officiële bulletin luidt:

Het was gisteren bijzonder kalm. De vijand deed in de streek ten zuidoosten van Ieper drie hevige aanvallen, die werden afgeslagen.

Er wordt een mislukte Duitse aanval gemeld van het uiteinde van het front, ten noordoosten van Ieper.

Berlijn, 13 december. De Lokal Anzeiger verneemt uit Genève: De in Vlaanderen bevelvoerende generaal Foch kon ondanks de aanzienlijke versterking van de Franse stellingen niet beletten, dat aan de Duitsers, dank zij de samenwerking van genie, infanterie en artillerie, bij Ieper een doorbraak door de linies gelukt is. Het voordeel hiervan is, dat de Duitsers thans langs het IJzerkanaal alle zwakke plaatsen nemen en hun verdere opmars daarnaar zullen inrichten.

De Duitsers in Frankrijk en België.

Londen, 14 december. Aan de Daily News is zaterdag uit België geseind:

Een strijd van buitengewoon verwoed karakter, die een van de eerste perioden van de grootste veldslagen van de oorlog zou kunnen worden, is gedurende het laatste gedeelte van deze week geleverd langs een lijn, die zich ten oosten van Ieper en Armentières uitstrekt.

De bondgenoten en de vijand staan in deze streek met een buitengewoon grote macht tegenover elkaar, want beide partijen schijnen overtuigd te zijn van de belangrijkheid van het land, dat ligt tussen de IJzer en de Leie. Het succes heeft zowel de Duitsers als de Fransen bij beurten toegelachen, doch de verliezen van de vijand zijn veel aanzienlijker geweest en de Fransen hebben op sommige plaatsen kleine voordelen behaald. Dit is vooral opmerkelijk, omdat

de Duitsers in het bijzonder op donderdag herhaaldelijk aanvielen met een grote overmacht.

De beweging werd samengetrokken op een zigzaglijn niet ver van het dorp Dikkebus (ten zuidwesten van Ieper), dat bleek niet bijzonder sterk door de Fransen bezet te zijn. Een schrikwekkend voorspel op de aanval werd gegeven door de Duitse artillerie, die een verwoed granaatkartetsvuur op voortreffelijke wijze op de Franse stelling richtte. Op dit punt waren de loopgraven der Duitsers slechts op 70 yards afstand, en uit vrees, dat de eigen manschappen getroffen zouden worden, richtte de vijandelijke artillerie vrij hoog, zodat de in de achterste loopgraven geposteerde Fransen de meeste verliezen leden. De mannen in de voorste rijen drongen tegen de zijwanden op, terwijl de storm van granaten en kogels over hen heen raasde. Zij konden op dat ogenblik ook niets anders doen, en zoals later bleek, was het een geluk voor de bondgenoten, dat de Duitse kanonnen deze manschappen ontzagen.

De Franse "vijf-en-zeventigers" zochten de Duitse batterijen en het ging er reeds warm toe toen opeens de Duitse infanterie in de op 70 yards gelegen loopgraven bedrijvig begon te worden. Een regen van handgranaten werd naar de eerste reeks loopgraven van de Fransen geworpen. Vele daarvan vielen voor hun doel neer en weinige richtten schade aan. Doch nauwelijks was deze tweede plaag voorbij, of er klom een zwerm Duitsers uit de loopgraven, en de vijand ondernam een verwoede stormloop op de overgeblevenen in de eerste Franse loopgraven.

Dezen kregen eindelijk wat te doen. Zij hadden zich zelf op een aanval voorbereid, ofschoon zij daar ongetwijfeld niet sterk genoeg voor waren geweest, ja zelfs nauwelijks talrijk genoeg waren voor

de verdediging tegen een zo talrijke vijand. Zij haastten zich naar de schietgaten en vuurden in de woedende aanval, waarin scheuren ontstonden. Elke kogel scheen zijn doel te vinden. Op zulk een afstand konden zij ook nauwelijks iets anders doen. Het opkomende getij der Duitse aanvallers golfde heen en weer en brak op de ter aarde geworpen gedeelten van eigen afdelingen, waarop het weer voortrolde.

De Fransen hadden geen tijd om hun geweren te herladen. Bovendien hadden zij dat niet nodig. Zij klommen eenvoudig uit hun loopgraven en kwamen de voorwaarts dringende Duitsers met de bajonet tegemoet.

De Duitse kanonnen bulderden nog steeds om de aankomst van Franse versterkingen te verhinderen, doch de versterkingen kwamen, en snel, hoewel zij zware verliezen leden. Weinig Fransen worstelden toen met de drievoudige overmacht der vijanden. Tenslotte keerden de Duitsers om en vielen zij op hun loopgraven terug met de Fransen, die bloed hadden gezien, op hun hielen. Het was zo een verwoed kwart uur vechten, als maar kon zijn.

Het “aan niemand toebehorende land” tussen de loopgraven was opgehoopt met lijken en gewonden. Niemand waagde het echter de gewonden hulp te verlenen, want het bloed was op kookhitte gebracht.

Doch deze aanval was nog niet het einde van het werk van die dag. Het Franse geschut knalde onophoudelijk door en regens van handgranaten kwamen aan beide zijden neer. De Duitsers deden nog een aanval, voor het duister was, met hetzelfde resultaat. De grond was op sommige plaatsen opgehoopt met Franse en Duitse lijken.

Donderdag, toen de nacht was gevallen werd er nog een aanval gedaan. Een grote menigte Duitsers kwam over de nauwe toegangsweg aanstormen en overweldigde, enkel door het grote aantal, de Fransen. De Duitsers waren dus in het bezit van de loopgraaf, waarvoor zij een zo afschuwelijke prijs hadden moeten betalen. Zij hielden die loopgraaf echter slechts een paar uren. Door van drie kanten aan te vallen hernamen de Fransen de loopgraaf kort voor middernacht.

Vrijdagochtend verdreven de Fransen met een schitterende bajonetaanval de Duitsers, die met uitnemende dapperheid en vastberadenheid hadden gestreden.

De ganze dag, totdat de Fransen er weer meester waren, had de loopgraaf half gevuld gelegen met doden en gekwetsten. Gedurende de vreselijke ochtend die volgde, bleven de Rode Kruismannen, zonder ook maar één ogenblik te rusten, aan de arbeid. Een hospitaal, te Wolster ingericht door de Vereniging van Vrienden van het Rode Kruis, bleek voor de Fransen van buitengewoon nut. Maar in de strook grond tussen de loopgraven zijn velen, door het ontberen van geneeskundige hulp doodgebloed.

Londen, 14 december. Aan de Times werd zaterdag uit Boulogne gemeld:

Een van de grootste beletselen voor een snelle opmars van de troepen der bondgenoten in België en noordelijk Frankrijk is de buitengewoon slechte toestand van de grote wegen. Weken lang is een leger Franse soldaten, die tot aan hun knieën in de modder stonden, bezig geweest de wegen te herstellen, maar die tijdelijke herstellingen hebben weinig uitgewerkt, zodat er nu besloten is de

wegen afdoende te verbeteren. Daartoe zijn er in Engeland duizenden en duizenden schoppen, houwelen en kruiwagens besteld. Er is besloten de oppervlakte van de wegen met houten balken te versterken, zoals men dwarsliggers gebruikt bij spoorwegen.

Uit België.

De Belgische oorlogscorrespondent van de Tijd seint op 12 dezer:

Het gaat goed. Dat is de algemene indruk. De laatste dagen hebben weer op tal van punten nieuwe worstelingen gebracht, wel geen algemene strijd, zodat men niet van een slag kan spreken, maar toch plaatselijke gevechten van min of meer algemeen belang, die in onderling nauw verband staan. Onzerzijds blijft het een voort dringen, een opworsteling. Het is geen grote aanvallende beweging, die wij ondernemen, maar die toch groots kan zijn in de einduitslag. Want iedere kilometer, iedere loopgraaf is winst en wij schieten op, schieten al maar op, zowel zuidwaarts bij La Bassée als noordelijk.

Bij Ieper hebben de Duitsers weer grote druk uitgeoefend, zij zijn er zelfs een ogenblik in geslaagd een Franse loopgraaf te nemen, maar de bondgenoten hebben ze niet lang in het bezit ervan gelaten. Niettegenstaande het moordend vuur van de vijand keerden de bondgenoten terug, dreven de Duitsers achteruit en hernamen niet alleen de oude stelling, maar deden zich tenslotte gelden als meesters van het terrein. Tot driemaal toe hebben de vijandelijke bevelhebbers de logge massa van hun troepen tegen onze stellingen ten zuidoosten van Ieper geworpen, maar telkens is al deze krachtsverspilling op niets uitgelopen.

De Tijd ontvangt van een bijzondere correspondent te Havre de volgende mededeling:

Gisteren heeft er een bloedige botsing plaats gehad bij St.-Elooi, in de nabijheid van Ieper. Met een artillerieduel werd het gevecht ingeleid. Ruim 200 stukken geschut had de vijand opgesteld. Schrikkelijk was de uitwerking van het vuur. De regen van granaten maakte het aanvankelijk ondoenlijk, dat de bondgenoten iets uitvoerden. In de loopgraven blijven, was het parool. De bondgenoten deden dan ook niets dan wachten en het artilleriesvuur beantwoorden. Eindelijk dachten de Duitsers de gelegenheid gekomen voor een aanval, waartoe hun infanterie tenslotte overging. De bondgenoten lieten hen eerst rustig naderbij komen. Dan een kort bevel en een knetteren van geweren en de mitrailleurs, de aanval was tot staan gebracht. Een verwarring maakte zich van de vijand meester, die tenslotte terugdeinsde, onder zware verliezen. Het was ondoenlijk tegen die stormwind van de dood in te gaan, maar de Duitse legers hielden aan. Een tweede keer werden zij teruggeslagen, drie keer, vijf keer, tien keer, vijftien keer ... De aandrang was ontzettend en de mannen der legers van de bondgenoten waren uitgeput. Zo kon het gebeuren, dat eindelijk, eindelijk de eerste linie der Fransen gewonnen werd. De middag verliep reeds. Er was herhaaldelijk om hulp geseind, toen deze tenslotte aankwam, was het bevel spoedig: en avant! En voort ging het, onbedwingbaar, onweerstaanbaar. Er was geen houden meer aan. Hier mocht geen bres gelaten aan de Duitsers, de bres moest gedicht. De Fransen vielen aan met grote geestdrift, met onbedwingbare moed en elan en zij slaagden. De vijand kon zijn veroverde stelling niet houden en toen de nacht een sluier spreidde over de talloze doden van deze bloeddag, was de linie der bondgenoten weer hersteld. Maar de verliezen waren zwaar. De strijd was ernstig, de uitslag gewichtig geweest.

De oorlogstoestand.

Van het westelijk front weinig nieuws. Nadat zij de 15^e november over het IJzerkanaal waren teruggetrokken hielden de Duitsers aan de overkant blijkbaar nog altijd enige stellingen bezet, die thans in handen der bondgenoten zijn gevallen. Deze melden verder voordelen, behaald met hun artillerie. De zware Franse en Engelse artillerie schijnt aanzienlijk te zijn aangevuld en misschien is de Duitse, in verband met de veldslag in Polen, verzwakt. De Fransen deden, naar de Duitsers melden, een vergeefse aanval op het Duitse front tussen St. Mihiel en Pont à Mousson en de Duitsers, naar de Fransen meldden, een eveneens mislukte aanval bij Ieper.

De Franse legatie deelt heden omtrent de krijgsverrichtingen het volgende mede:

De 12e december is het bijzonder kalm geweest. De vijand heeft nochtans getracht in de streek ten zuidoosten van Ieper hevige infanterieaanvallen te doen, die volkomen werden afgeslagen met zware verliezen voor hen.

15 december 1914

Een Belg, die de grens in Zeeuws-Vlaanderen nog is overgekomen, bracht de tijding mee dat in Kortrijk onder de Duitse troepen in hevige mate tyfus heerst. Meer dan 1000 man zouden er aan lijden. Vele gebouwen worden in beslag genomen voor het verplegen van de zieken.

Parijs, 14 december. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De Franse troepen hebben door aanvallen te ondernemen vorderingen gemaakt langs het kanaal van Ieper en ten westen van Hollebeke. Hevige tegenaanvallen werden afgeslagen.

Oostburg, 15 december. De strijdende legers schijnen heden weer in heftige actie te zijn gekomen. Van hedenochtend vroeg af verneemt men hier hevig kanongedonder uit zuidwestelijke richting.

Vlissingen, 15 december. Heden heb ik enkele personen gesproken, die pas uit Oostende en Brugge zijn teruggekeerd. Uit hun verhalen zou men moeten afleiden, dat de toestand te Oostende niet rooskleurig is. Sedert maandag voor een week (7 december) was geen brood meer te krijgen en voeden de mensen zich uitsluitend met aardappelen. Sedert donderdag wordt er ook geen straatverlichting meer ontstoken en is het verboden gas te branden voor verlichting; wel kan men het branden om te koken. De geringste overtreding moet met boete gestraft worden.

Te Brugge is, vertelde men mij eveneens, een Fransman gefusilleerd, op wie brieven werden gevonden, die hij voor kennissen had meegenomen. De Fransman wenste niet geblinddoekt te worden en riep, toen het salvo werd afgegeven, "Vive la France!"

16 december 1914

Berlijn, 15 december. Officiële kennisgeving van vanochtend uit het grote hoofdkwartier:

Aanvallen op onze stellingen ten zuidoosten van Ieper zijn onder zware verliezen voor de vijand afgeslagen.

Parijs, 15 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Ondanks verwoede tegenaanvallen der Duitsers hebben wij het bij Hollebeke gewonnen terrein behouden.

Parijs, 15 december. Officieel bericht van 11 uur 's avond:

In België zijn de Franse en Belgische troepen van Nieuwpoort uit opgerukt. Zij hebben de kuststreek ten westen van Lombardsijde en de hoeve van Sint Joris (bij Nieuwpoort) bezet.

Ten zuiden van Ieper hebben wij een aanval gedaan in de richting van Klein Zillebeke (zuidoostelijk van Ieper) en 500 meter terrein gewonnen.

Londen, 16 december. Aan de Daily Chronicle is gisteren uit Duinkerken geseind:

Het verliezencijfer over de drie laatste dagen, dat er bij Ieper gevochten is, was 24.000. Een verwoede aanval van de Duitsers werd afgeslagen, waarop een voorwaartse beweging van de bondgenoten volgde.

Londen, 16 december. Aan de Daily Chronicle werd gisteren uit Duinkerken nog het volgende geseind:

Men zegt nu op grond van een zeer gezaghebbend oordeel, dat de weg naar Roeselare vrij is. Die stad is in de afgelopen nacht nog niet veroverd, doch een stevige wig is op dit punt in de vijandelijke linie gedreven.

Londen, 16 december. Aan de Daily Chronicle werd gisteren uit Duinkerken gemeld: De Duitsers hebben hun aanval op Ieper geopend met een buitengewone beschieting van Sint Elooï (ten zuiden van Ieper). De bondgenoten rukten voorwaarts onder dekking der zware kanonnen en ontmoetten een wanhopige tegenstand in het dorp Moorslede aan de spoorweg tussen Ieper en Roeselare. Hier openden de Duitsers een verschrikkelijk vuur uit

gepantserde wagens, waarvoor de bondgenoten terug moesten trekken en hun troepen opnieuw opstellen. De Duitsers rukten voort tot in de buurt van Zonnebeke (tussen Moorslede en Ieper), waar het land bebost is. De bondgenoten, die op de heuvels van Geluveld geposteed waren, brachten hen tot staan, rukten toen zelf vooruit en bereikten Moorslede, waar het station van tevoren door de bondgenoten beschoten was met granaten. De vijand was niet in staat Moorslede bezet te houden en trok terug. Andere aanvallen van Duitsers, op Poelkapelle, Passendale, Langemark, en Bikschote hadden nergens resultaat.

Berlijn, 16 december. Ambtelijke mededeling van hedenochtend uit het grote hoofdkwartier:

In het westen heeft de vijand opnieuw beproefd over Nieuwpoort vooruit te komen. Deze poging werd gesteund door het geschutvuur van zijn schepen. Dit vuur had echter geen uitwerking.

De aanval werd afgeslagen. Vierhonderd vijftig Fransen werden gevangen genomen.

In België.

De correspondent van De Tijd te Sluis meldt op 15 dezer:

De eigenaardige troepenbewegingen der Duitsers houden aan en niet minder hun geheimzinnigheid. Voortdurend vertrekken nieuwe troepenmassa's naar het front aan de IJzer en bij Ieper. Het zijn manschappen, die als vrijwilliger geoefend zijn en nu voor het eerst de strijd ingaan, meest jongelieden van 17 tot 19 jaar en voor het overige oude mannen. Zaterdag kwamen te Brugge een 100 cavaleristen aan, die onmiddellijk werden doorgezonden naar Damme, tussen Brugge en de Hollandse grenzen, ter plaatse, waar

de verschillende kanalen elkaar kruisen. De volgende dag arriveerden er te Brugge een 1500 man infanterie, die eveneens naar dezelfde plaats werden gezonden, zodat de tweede verdedigingslinie Zeebrugge, Dudzele, Damme, Gent nu zeer versterkt is, terwijl de troepen er doorgaan met loopgraven te maken.

Als men de activiteit ziet, welke de Duitsers aan deze linie tonen, dan zou men haast gaan menen, dat zij een aanstaand echee aan de IJzer niet onmogelijk achten, wat overeen stemt met de verschillende kleinere vorderingen, die de bondgenoten de laatste weken hebben weten te behalen. Mogelijk ook beproeven de Duitsers juist heden een nieuwe grote aanval in de streek Diksmuide, Roeselare en Kortrijk. Vanavond zijn daar hevige gevechten begonnen, die op het ogenblik met onbesliste uitslag voortduren. Slechts het bombardement van Zeebrugge evenaarde het gedonder van het geschut, dat ook te Sluis op het ogenblik gehoord wordt.

Uit Havre op 12 dezer aan De Tijd:

Het artillerieduel is in gang en boven leper wordt er met hardnekkigheid gestreden. Dat het er warm toegaat, begrijpt men als men weet, dat de Duitsers hun meest verreichend geschut in stelling hebben gebracht. Zover reikte dit lood, dat enige bommen in Veurne terecht kwamen.

Weliswaar richtten deze projectielen niet veel schade aan, doch het was een waarschuwing voor de bondgenoten het geschut, dat oorzaak was van die onaangename stoornis in het hoofdkwartier, tot zwijgen te brengen.

Na enige goed voorbereide aanvallen is zulks dan ook gelukt. Na de 10^e vielen er dan ook geen bommen meer te Veurne. Daaruit alleen reeds is op te maken, dat de vijand het vuur uit die richting moest strijken. Nabij Atrecht is ook regelmatig de artillerie aan het woord. Vliegers van beide partijen doen steeds verkenningen. Gewoonlijk is het zich in de lucht bewegen van die machines een voorteken van geschutsaanvallen.

De oorlogstoestand.

In Frankrijk en België waren de Duitsers, sedert de wederzijdse fronten tot stilstand waren gekomen, toch de aanvallers gebleven, voor zover daar bij zo'n toestand van stilstand sprake van is. De bondgenoten bleven over het algemeen defensief, zij het ook meermalen met tegenaanvallen.

Reeds een week of twee geleden hebben wij er op gewezen, dat dit langzamerhand anders begon te worden. De bondgenoten namen meer en meer op verschillende punten het initiatief tot de aanval, terwijl de Duitsers zich meer uitsluitend tot de verdediging bepaalden. In de berichten van hedenochtend komt duidelijk uit hoe zo langzamerhand de rollen zijn omgekeerd. De Duitsers melden ons verschillende aanvallen die zij afsloegen. Nu kan het zijn dat een aanval als afgeslagen kan worden beschouwd, en toch de aanvaller enig terrein heeft gewonnen. Dit laatste is het geval bij leper, naar de Fransen ons melden.

Thans schijnt dus het tijdperk voor de bondgenoten aangebroken, waarin zij niet een loopgraaf of een dorp bij de IJzer of bij Reims moeten heroveren, maar de oorlog op Duitse grond moeten verplaatsen. Want zoals de Times terecht heeft opgemerkt, dat is

het doel wat zij moeten bereiken, willen zij de vrede kunnen voorschrijven.

Dat zij op het ogenblik daartoe de kracht hebben is nog niet gebleken. Maar misschien blijft de boven beschreven toestand nog geruime tijd duren en krijgen zij intussen de daartoe benodigde kracht. Hoe lang die toestand duurt zal afhangen van hetgeen er in het oosten gebeurt.

De dood van leper.

In een door het Berliner Tageblatt overgenomen brief van een Duitse officier lezen wij het volgende:

Wij hebben grote verliezen geleden aan manschappen, maar ook aan onderofficieren en officieren. Het hart krimpt ineen bij de herinnering aan al die goede kameraden, waarmee je zo dikwijls vrolijk bezig bent geweest. De lijkens van de gesneuvelden konden soms pas dagen, een enkele maal zelfs slechts twaalf dagen na het gevecht begraven worden. In welk een toestand ze zich bevonden, kun je je voorstellen. Maar de vijand liet ons geen tijd en geen rust om de doden te verzamelen. De eerste luitenant S. met wie wij nog in het mooie Kortrijk onbezorgd samen geweest waren en luitenant W. zijn veertien dagen geleden gesneuveld. Men heeft hen pas enkele dagen geleden in een bosje gevonden, geheel in ontbinding ... De oogst, die de dood bij ons en bij onze tegenstanders gehouden heeft, wekt de herinnering aan de tijd van verschrikking, die indertijd leper en zijn omtrek vijf eeuwen geleden beleefd heeft, toen de pest de inwoners van drieduizend zielen op een tiende deed slinken. De "dood van leper" heeft toen zo verschrikkelijk huis gehouden, dat hij nu nog in de Belgische en Hollandse Nederlanden in het spraakgebruik voortleeft. Als een van

de vluchtelingen, die wij hier op de wegen tegen gekomen zijn, er heel ellendig uitzag, heb ik dikwijls een van de inwoners horen zeggen: "Hij ziet er uit als de dood van leper". En nu maait de dood sedert bijna twee maanden weer rondom die heerlijk mooie stad. En over weer vijfhonderd jaar zullen ze in Vlaanderen, Brabant, Henegouwen, Limburg en Holland nog altijd van de dood van leper spreken; en dan zal men niet meer de dood van 1350, maar die van 1914 bedoelen.

Maar ondanks die vreselijke dood houden wij vol, en ik moet met het oog op het vele werk, dat wij infanteristen verricht hebben en dat ons nog te wachten staat, aan de woorden in één van onze dienstvoorschriften denken: "De infanterie is het voornaamste wapen, samen met de artillerie krijgt zij door haar vuur de vijand eronder. Zij alleen breekt zijn laatste verzet. Zij draagt de voornaamste last van de strijd en brengt de grootste offers. Maar hun loon is dan ook de grootste roem ..."

Van Franse zijde.

Het Franse gezantschap deelt omtrent de krijgsverrichtingen heden het volgende mede:

Ten zuiden van leper zijn wij vooruit gegaan doordat wij, na verbitterde gevechten, een zeker aantal loopgraven hebben bezet die in de eerste gevechtlinie der Duitsers gelegen waren. Op hun beurt hebben Engelse troepen op schitterende wijze een bos ten westen van Wijtschate stormenderhand ingenomen.

17 december 1914

Parijs, 16 december. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Westende, ten noordoosten van Lombardsijde, is hevig beschoten door een Engels smaldeel.

Het Belgische leger heeft een tegenaanval der Duitsers op St. Joris afgeslagen en hoeven op de westelijke oever van de IJzer bezet.

Wij hebben in de streek van Sint Elooi vorderingen gemaakt.

Berlijn, 16 december. Ambtelijke mededeling van hedenochtend uit het grote hoofdkwartier:

In het westen heeft de vijand opnieuw beproefd over Nieuwpoort vooruit te komen. Deze poging werd gesteund door het geschutvuur van zijn schepen. Dit vuur had echter geen uitwerking.

De aanval werd afgeslagen. Vierhonderd vijftig Fransen werden gevangen genomen.

De Times ziet in de voordelen, door de bondgenoten aan de IJzer en bij Ieper behaald, het begin van de opmars naar Duitsland, die nu eindelijk, volgens dat blad, definitief begonnen is. "De herovering van België zal echter tijd kosten", zo schrijft het blad verder en voegt er dan opmerkelijkerwijze aan toe, "maar de voortgang van dit werk zal niet worden verbroken, noch door het winterweer, noch door de omstandigheid dat ... de vijand op een ander gevechtsterrein (Polen) wordt bezig gehouden."

Blijkens een mededeling van het Engelse persbureau zijn tot de 14^e december van het Engelse expeditieleger 1133 officieren gedood, 2225 gewond, 513 vermist of krijgsgevangen. In het geheel zijn dus 3871 Engelse officieren buiten gevecht gesteld. In de opgave van 11 november was dit laatste getal 2420, nl. 682 gedood, 1384 gewond, 354 vermist of krijgsgevangen. Tussen 11 november en 14

december zijn dus niet minder dan 1451 officieren buiten gevecht gesteld, dagelijks ongeveer 45. Dit bewijst wel hoe bloedig de gevechten, vooral in Vlaanderen, zijn geweest.

Het volgende staatje geeft een overzicht van de verliezen:

	Gedood	Gewond	Vermist of gevangen	Totaal
Generaals	8	7	-	15
Kolonels	29	66	13	108
Majors	103	183	36	322
Kapiteins	356	619	148	1123
Luitenants	637	1350	316	2303

Opvallend is het grote aantal gesneuvelden en het betrekkelijk klein aantal vermisten (waarbij ook nog wel doden en gewonden zullen zijn).

In het laatste gedeelte van het stukje, de toestand getiteld, in ons jongste avondblad, zijn enige zinstorende drukfouten geslopen. Wij laten de laatste zinsneden hieronder verbeterd volgen.

Hieruit zou volgen dat wij op het ogenblik het tijdperk beleven, waarin het grote voordeel voor de bondgenoten en het grote nadeel voor de Duitsers, dat Duitsland naar twee tegenovergestelde richtingen tegelijkertijd moet strijden, zich het sterkst doet gevoelen, voor hen de grootste nadelige en voor de bondgenoten de grootste voordelige uitwerking heeft.

Thans schijnt dus het tijdperk voor de bondgenoten aangebroken, waarin zij niet een loopgraaf of een dorp bij de IJzer of bij Reims moeten heroveren, maar de oorlog op Duits gebied verplaatsen. Want, zoals de Times terecht heeft opgemerkt, dat is het doel dat zij moeten bereiken, willen zij de vrede kunnen voorschrijven.

Dat zij op het ogenblik daartoe de kracht hebben, is nog niet gebleken. Maar misschien blijft de boven beschreven toestand nog geruime tijd duren en krijgen zij intussen de daartoe benodigde kracht. Hoe lang die toestand duurt zal afhangen van hetgeen er in het oosten gebeurt. Op het oostelijk oorlogsterrein is niets van belang geschied, behalve dat de Oostenrijkers hun flankaanval ten noorden van de Westelijke Karpaten hebben voortgezet, terwijl de opmars der Duitsers van Soldau uit blijkbaar op niets is uitgelopen.

Een oorlogscorrespondent van De Tijd schrijft over de inundatie in Belgisch Vlaanderen:

Ze heeft de Belgische linie gered, ze heeft de aanval der Duitsers, een aanval als van een dolle stier, gestuit, maar ze heeft ons gevechtsfront verkleind. In den beginnen was dit winst, waar onze bondgenoten nog niet in voldoende aantallen aanwezig waren, nam het water plotseling hun plaats in.

Ook nu bewijst de inundatie goede en uitnemende diensten, maar de keerzijde is toch ook, dat ze ons wederzijds belemmert in een voorwaartse beweging. Ik kan op het ogenblik geen uitvoerige beschrijving van de eigenlijke inundaties geven; de Franse kranten hebben er een schets van gegeven, die door Nederlandse bladen is overgenomen, maar die evenmin deugt als de afbeelding, die onze Antwerpse nieuwstijdingen over de Antwerpse inundatie gaven. Het is genoeg, dat een voorwaartse beweging bij Nieuwpoort nog

mogelijk is. En deze is dan ook reeds begonnen. Ze was voor de vijand blijkbaar een verrassing.

Bij Nieuwpoort heeft men Belgische en Franse troepen samengetrokken. En vandaar ging het hogerop in de richting van het in deze oorlog befaamde Lombardsijde. Daar mocht het hun gelukken de kuststrook te winnen. Geëindigd is deze krijgsverrichting op dit ogenblik nog niet, maar alles duidt er op, dat onze troepen daar met goede uitkomsten strijden.

Men meldt ons uit Oostburg:

Dinsdag en gisterenmorgen zijn te Cadzand weer enige vluchtelingen uit Heist aangekomen. Zij vertelden dat de Duitse soldaten hen hadden aangeraden om naar Nederland de wijk te nemen, daar er iets ernstigs op til zou zijn. Zij waren te voet langs het strand komen lopen en zijn niet gehinderd door de Duitse wachtposten welke op de duinen stonden.

Van het westelijke gevechtsterrein.

Parijs, 17 december. In het officiële communiqué van gisteravond wordt medegedeeld, dat er een lichte vooruitgang valt waar te nemen tot aan zee ten noordoosten van Nieuwpoort, ten zuiden van Ieper en langs de spoorweg in de richting van La Bassée. Van het overige front valt niets bijzonders te vermelden.

Berlijn, 17 december. Ambtelijke mededeling uit het grote hoofdkwartier van hedenochtend:

Bij Nieuwpoort hebben de Fransen hun aanvallen zonder enig succes voortgezet. Ook bij Zillebeke en La Bassée zijn aanvallen beproefd, maar met zeer zware verliezen voor de vijand afgeslagen.

Het plan van de Fransen om bij Soissons een brug over de Aisne te slaan is door onze artillerie verijdeld. Ten oosten van Reims is een aarden verdedigingswerk van de Fransen vernield.

Londen, 17 december. De Daily Mail verneemt uit Duinkerken: De beschieting van de Belgische kust door de Engelsen duurde onafgebroken vijf uur. Tegelijkertijd vuurden de Franse en de Belgische batterijen bij Nieuwpoort. Het was voor de Duitsers een der vreselijkste bombardementen uit de gehele oorlog. De infanterie der bondgenoten viel om twee uur in de namiddag de Duitse loopgraven aan langs drie wegen, die oostwaarts van Nieuwpoort lopen en dreef hen hals over kop uit de loopgraven. Het hevigst is er gevochten bij de aanval op de versterkte hoeve Grote Bamberg. Tegen het vallen van de avond werden de Duitsers uit Lombardsijde en St. Joris verdreven. Het vechten van man tegen man werd na het invallen van de duisternis van huis tot huis voortgezet. De Engelsen hebben tussen Nieuwpoort en de zee barges het IJzerkanaal afgezonden, die met machinegeweren bewapend waren, welke een dodelijke uitwerking hadden.

Berlijn, 17 december. Over de overwinning te land van onze mariniers werd gisteren uit het grote hoofdkwartier het volgende aan de Kreuzzeitung gemeld:

De 11^e dezer trachtte een gehele Franse divisie bij Lombardsijde, ten noorden van Nieuwpoort, door te breken. Elf bataljons matrozenartillerie en marine-infanterie bestormden, een bataljon marine-infanterie met ontplooid vaandel voorop, een sterke Franse stelling. Daar het stuifzand der duinen de geweren en machinegeweren gedeeltelijk onbruikbaar maakte, gaf de bajonet de doorslag. Na een bloedig gevecht dreven onze 6000 man 15.000 Fransen op de vlucht.

De Fransen lieten een groot aantal doden en gewonden op het slagveld achter en verloren ruim 800 gevangenen, waaronder vele officieren.

De oorlog.

De Belgische correspondent van de Tijd meldt op 15 dezer uit Duinkerken:

De in samenwerking ondernomen aanvallende beweging van Belgen en Fransen noordwaarts van Nieuwpoort, waarbij zij de linie ten westen van Lombardsijde konden bezetten, is natuurlijk volgens beraamd plan gegaan. Deze beweging ging uit van de generale staf der verbonden en het Engelse eskader was op de hoogte van de troepenbeweging te land, zodat evenals reeds vroeger geschied is, samenwerking werd gezocht en gevonden tussen het Belgisch-Franse leger en de oorlogsschepen der Engelsen.

Het Engelse eskader hield de Duitse kusttroepen bezig, zodat deze niet tegen de landaanval uit het zuiden konden te hulp komen. Heftig werd Westende beschoten, dat tussen Oostende en Nieuwpoort aan zee ligt, even ver van Lombardsijde af als van Nieuwpoort. Om de aanval langs de zee der onzen te keren voerde de vijand een tegenbeweging uit, meer landwaarts in, buiten het bereik van elk scheepsgeschut in de omstreken van St. Joris tussen Nieuwpoort en Mannekensvere.

Algemeen is de aanval der verbonden van Hollebeke tot Wijtschate nu aan de gang en op verschillende punten is terrein gewonnen. Steeds schieten wij op. De Duitsers verloren een aantal krijgsgevangenen en bovendien enkele loopgraven, benevens vele doden.

Onzerzijds is het een breed opgezette mooie voorwaartse beweging, die een schoon verschiet opent.

De Franse legatie in Den Haag meldt:

De 15^e hebben wij in de streek van Nieuwpoort de westelijke zoom van Lombardsijde en van St. Joris bereikt. Het Engelse eskader heeft Westende hevig gebombardeerd. Het Belgische leger heeft de tegenaanval op St. Joris afgeslagen en de hoeven op de linkeroever van de IJzer bezet. Wij zijn 400 meter in de richting van Klein Zillebeke vooruitgekomen en eveneens, maar in minder mat, in de streek van St. Elooi.

In Frankrijk heeft zich een commissie gevormd met Bellan, de vroegere voorzitter van de Parijse gemeenteraad aan het hoofd, om een eresabel aan koning Albert der Belgen aan te bieden. De bedoeling is, dat het voor de sabel nodige geld uit een volksinschrijving van tien centiemen per hoofd bij elkaar gebracht zal worden. De Parijse bladen van 12 dezer geven een afbeelding van de fraaie greep van de sabel, de figuur van een man, die een knots naar achteren zwaait om er een aanvaller mee af te slaan.

Op nachtwacht aan het IJzerkanaal.

In een soldatenbrief in het Berliner Tageblatt leest men:

“... Te voet gaat het verder, twee aan twee, op de donkere modderige landweg in de richting van N. Spoedig slaan wij links af, de weilanden in, in het overstroomde gebied, nu eens tot aan de knieën in de modder, dan weer door helder water. Allen hijgen. Velen vallen er in, ik drie maal. Eens had ik een stuk brood in de hand en tot aan de pols viel ik daarmee in de bagger. Eindelijk komen wij aan de tamelijk brede IJzer. De brug bestaat uit tonnen

met planken er over. Slechts vijf man mogen er op grote afstand van elkaar tegelijk op en ze ligt zeer te waggelen. “In het Lunapark kost de pret vijftig pfennig”, zegt een van onze Berlijners. Bij iedere schommeling glinstert het water met duizend vonken, een prachtig schouwspel, maar de reden is droevig. Het komt door de vele, vele lijken, die in het water liggen te verworden. Een grote sterfte onder de vis is daar mede het gevolg van. Eindelijk zijn we allen goed aan de overkant aangekomen. En nu gaat het over een eindeloze, smalle dijk. Aan weerskanten onafzienbare watervlakten, die heel ver weg nog flauw glimmen door het donker en de sterren weerspiegelen. Het geglij en gestruikel begint alweer. “Oppassen, dat niemand van de sokken gaat”. Eindelijk gaat de weg door een grote, mooie poortgang naar de “Grote Hen”, een prachtige hoeve, die als een trots kasteel in het water ligt, rondom door grachten omgeven. De gebouwen zijn geheel in elkaar geschoven en we glijden naar beneden in de kelder. Daar liggen we ’s nachts op stro en wisselen elkaar af op de wacht. Dit is de meest vooruitgeschoven stelling en een paar honderd meter van ons af staat reeds de vijand.

De dubbele schildwacht, die we aflossen, heeft een rokende Belgische patrouille gezien, die tot aan de gracht gekomen is, die voor de schelf ligt. Daar konden zij niet over komen en zij zijn weer weggegaan zonder iets gemerkt te hebben van de Duitse schildwacht. Met de rug staan wij tegen de schelf en luisteren, spieden, tasten in de schaduwwereld voor ons. De nacht is vrij helder. Tot op vijftig meter afstand kan men duidelijk boom en bos onderscheiden. Overal een geruis, een gekraak en een geknak in de natuur. Gras en wilgen bewegen zich in de wind. Vijanden overal, als men niet al zijn wil inspant om rustig waar te nemen en de dingen nuchter te beoordelen. Ik wil mij wat vertreden. Ik leg mijn geweer op schouder, kom uit de schaduw van de schelf en ga twintig passen in de richting van het water. De uitwerking is

verbluffend. Een geblas en gekletter in het water. Beweging in de biez en een eend vliegt op. Mijn hart begint weer te kloppen en uit de schelf hoor ik op zijn Saksisch: “Zeg, wat was dat?” “Ach, een watervogel”, klinkt het in dezelfde tongval terug. Juist ben ik weer bij de schelf en zijn mijn gedachten weer bij vreedzame dingen, als de hoofdzaak komt. Plotseling staat aan de andere kant van de gracht een man op en rent zo hard als hij kan de nacht in. Het volgende ogenblik is de man een schaduw en dan heeft de alles gelijk makende duisternis hem verzwolgen ...”